

OBRTNIK

Političen in strokovnjašk list za obrtni stan.

„Obrtnik“ izhaja 8. in 24. dne vsacega meseca in velja celo leto s pošiljanjem na dom vred 3 gld. — Za pol leta 1 gld. 50 kr. — Za četrt leta 75 kr. Posamične številke 15 kr. — Uredništvo in Upravništvo Preširnov trg št. 3 — Naročnina in inserati sprejemajo se tudi v „Narodni Tiskarni“ Gospodske ulice št. 12. — Dopisi in poročila sprejemajo se v slovenskem i nemškem jeziku. — Inserati se računajo 3stopna vrsta za 1krat 4 kr. za večkrat ceneje.

Ljubljana 23. novembra 1888.

—*— Kako bodo poznejši rodovi nazivali sedanje dobo človeštva, tega pač ne vemo; a če bodo sodili po najmarkantnejših dogodkih, imenovali jo bodo — dobo zadolževanja in praznega strahu! Odkar so Nemci pri Sedanu uničili svetovno nadkrilovanje Francozov, in do denšnjega dne, ni minulo niti jednega leta, da bi se narodi po vsej Evropi ne bili vznemirjali s prokovanjem, da je svetovna vojna v kratkem času neizogibna. Ta strah utepal se je počenši od najmenitnejših državnikov do najslednjega zakotnega publicista ljudem tako neprestano v glavo, da se — kmalu bode že dve desetletji minulo — vsako zimo priseza na to, da bode spomladi vojna. Vsako leto govori in piše se o gotovem času o vojni; ravno tako običajno kakor se o vojni govori pri vojakih v preteku vsacih petih dnij! Človek se sicer vsega privádi — in tudi pretenje z vojno ne napravlja več takega utisa, kakor nekdanj. Hladnokrvno odloži priprosti državljani list iz roke, kjer je bral črno na belem, da je politično obzorje temno, in da treba pripravljati se na vse slučaje. Hladnokrvnost pridobil si je pa s tem, da je jednake vznemirjajoče besede že mnogokrat v raznih verzijah čul, ne da bi se mu kedaj druga nezgoda prepetila, nego da je mogel poseči nekoliko globokeje v žep za pripravljanje in oboroževanje mile očetnjave.

Iz malega vzraste veliko! Dve majhni pokrajini, kateri je Nemčija vzela Francozom leta 1870. sta neposredni vzrok, da vrtoglavi Nemčija celi svet; in ta slučaj porabilo je mejnarodno židovstvo v svoje namene in kakor zatrjavajo nekateri francoski listi, vzeli so tam borzni špekulanti celo parlament v zakup. Ker v vedno pripravljanje za baje preteče vojno ne zadostuje ogromno povikšanje davkov, zadolžujejo se narodi na pretege pri židovskih kapitalskih baronih in ves trud in pot, pridobivanja denšnjega človeštva steka se v podobi obresti v žepe borzних kraljev, kojim postajajo države vedno bolj in bolj odvisne v denarnem in gospodarskem položaji. Da vsi obrti hirajo, da je mejusoben promet čedalje manjši, da vrednost polje-

delske produkcije niti stroškov več ne pokriva, temu ni drug vzrok, nego izsteking vsega čistega prislužka dela, to je kapitala v posamezne roke.

V „Slovenci“ brali smo te dni pod naslovom „Obresti v socialnem oziru“ neko v obče jako čudno razpravo o množenju kapitala po obrestih, a ko bi bil dotični g. pisatelj mesto nekega vzgleda preracunil, koliko let bode še trajalo, da pogoltne „zlata internacionala“ v Evropi: Rothschild, Bleichröder, Erlanger, Hirsch, Eprussi, Bamberger, Camondo, Stern, Cahou d'Auvérs, Lebouddy, Souberayn, Oppenheim, Günzburg in dr. potom obresti, ves imetek in premoženje držav in posameznikov, bil bi to mnogo interesantnejši vzgled, nego je množenje v vzgled navedenega tisočaka v tisoč letih. Združeni kapital denarnih mogotcev v Evropi je uže sedaj tako velik, da se države brez volje teh mogotcev niti vojskovati ne morejo, ker drugih denarnih virov niti ne premorejo. Rusija bi jim mogla celo zajamčiti namero posojila! Dandanes, ko je postalo zadolževanje prava manija človeštva, ko smo po naravnem potu dospeli uže tako do kraja, da brez posojila nobeno mesto več ne izhaja, da si brez težko razumljivih finančnih operacij gospodarskega življa niti več misliti ne moremo, bil bi zaključek, kedaj bode ves svet v rokah židov prav lahek — in s stoletji ne bi trebalo računati!

Neprestana gojitev strahu pred vojno, dokazuje nam pristno delovanje združenih kapitalistov, ki hujskajo narode do neznosnih žrtev — s tem pa k zadolževanju, da porabijo brezštevilne milijone svoje v svrhu obrestovanja. Kulturna podjetja so vsaj površno dogotovljena, narodi so miroljubni; in ko bi države ne rabile toliko milijonov za vojaške namene, ležati bi mogle one ogromne svote mejnarodnega židovstva mrtve, to je brez obresti. Večen strah pred vojno je torej podlaga kupčiji denarnih mogotcev in uničenje ljudskega blagostanja ne pospešuje drugi nego v službi z denarjem obrtujočega židovstva stoječe časopisje, katero v politiki, kakor v gospodarstvu tako spretno in preslepljivo vodi njegov posel, da je trebalo desetletja, predno so

začeli posamniki izpoznavati, da vsi, od prvega do zadnjega nismo družega nego limone, katere iztiska židovstvo in njega pajdaštvo v množenje svoje socialne in politične moči!

Tisoč let ne obrestuje se noben kapital, kakeršen vzgled navaja že omenjena razprava, mi nimamo plačevati obresti tacih starodavnih posojil in vse dolgove prejšnjih časov uničil je tek raznih dob, za tegadelj je vzgled obrestovanja tisočaka skozi tisoč let jednaka nezmisel kakor odprava obrestovanja, ki omogoči varčnemu človeku preživenje, kakar si ne more več pridobivati. Obrestovanje milijard pa, katere prenaša dandanes Evropa, uničiti more zasobni imetek človeštva v desetletjih in nobeni davki ne bodo mogli zadostovati potem več v plačevanje obresti. Morebiti iznajde kedo pomoč v temu, da se v omenjenje nakopičenega kapitala napravi mejnarodna postava, ki bode, če je to sploh mogoče — stavila meje brezkončnemu nabiranju kapitala v posameznih rokah z določbo maksimalne vsote premoženja, katerega si bode v najsrečnejšem slučaju smel pridobiti posamnik in ga obrestovati.

Če se to ali pa kaj družega ne stori, oglodali bodo židovi uže sedaj živeči rod do kosti in naposled odnesli bodo pravočasno svoje pete z milijardi vred v obljubljeni deželo, zapustivši duševno in socialno uničeno Evropo svoji neizogibni osodi!

Davčni pritisk na prebivalstvo.

Svet je popolen, ako ga smatramo kot celoto, v posamičnostih je pa na njem mnogo, kar muči in tlači. Miza življenja ni za vse jednako pokrita. Na zlatu in srebru podajajo se jedila izvoljencem, drugi se pa morajo zadovoljevati s prsteno posodo.

Bogatemu so na razpolago vsi užitki in ugodnosti, vsak še tako fini razkoš si lahko dovoljuje, vsakej poželjnosti si lahko ustreza. Za druge je užitek jako pičel, s težavami morajo si v potu obraza služiti svoj kruh in hitro se izcerpajo moči. V trdem boji spolnujajo dolžnosti do rodbine, države in družbe. Vsi delajo za veliko skupnost, kako

Listek.

Rokodelci in zadruga (Zünfte).

Ponatis iz matične knjige „Ljubljanski meščanje v minulih stoletjih“ spisal Ivan Vrhovec, c. kr. gim. profesor. Ljubljana 1886.

(Dalje)

Jeden dan pred semánjim dnevom so bile po mestu, kjer je bilo le količkaj prostora, razpostavljene lópe tako tesno druga do druge, da se je na nekaterih krajih n. pr. na Starem trgu in za škofijo človek težko preril, in to kljub temu, da si več nego jedne lópe ni smel postaviti noben rokodelec. Prodajal je v sejmskem dnevi lahko ali doma v svoji navadni prodajalnici, ali pa zunaj na sejmu, a svojo navadno prodajalnico je moral zapreti.

Po lópah za pródaj odmenjeno blagó so šli nekateri ljubljanski, najbrž od zadruga same zato odbrani mojstri ogledovat; če kaka stvar ni bila po volji narejena, spačena, zapal je njen izdelovatelj v kazen. Nekateri rokodelci n. pr. pádarji in rokodelci svojega blagá kak drug čas, kakor sejmske

dni celó prodajati niso smeli. Kako blagó pak so le-ti rokodelci v pródaj dajali, ni povédano nikjer. O smajnih dnéh je smel vsak tudi nezádružen rokodelec s kmetov priti s svojim blagom v mesto, celó tujim rokodelcem se vstop v mesto ni branil, a le-ti tujci so morali ponuditi svoje blagó najprej ljubljanskim domačinom in šele potem drugim ljudem. Ko pa je semenj minil, kar se je naznanilo na Grádu z zvonom, morali so se ti tujci umekniti ter blagó ali iz mesta odpeljati ali pa ga spraviti v mestno skladišče. O prihodnjem sejmu smeli so ga šele postaviti zopet napródaj.

Mojstri so drug družega nadzorovali tudi razven semanjih dnij: Vsake kvatre sta hodila n. pr. pri lončárski zadrugi po dva mojstra okoli ter nadzorovala druge sotrudnike, če preskrbujejo občinstvo za dober denar z dobrim blagom.

Pri komer sta našla slabo in spačeno blagó, ga mu nista le pobila, ampak obsodila še v kazen jednega tolarja. Delali pa so to mojstri v svojem interesu, da ne bi se jelo morebiti občinstvo pritoževati in utegnil magistrat zahtevati, naj se vsprejme v zadrugo več mojstrov, da bi vsaj jeden zadostoval

zahtevam občinstva. Vse napiranje zádruge merilo je le na to, izključiti vsako konkurenco.

Da ne bi si delali drug družemu škode in kazili cene, pazili so strogo na to, da je blagó pri vseh rokodelcih imelo jedno in isto ceno. Dosti izbirati si kupec ni mogel, ker je vedel, da se mu bodo imenovale v vseh prodajalnicah jedne in iste cene, naj stopi v katero koli. Rokodelci, ki je ceno kazil, ni odšel kazni; jedino, s čemer je s svojimi sotrudniki lahko tekmoval, bila je dobrota blaga, a tudi pri tem so zadruga pazno gledale na to, da je bilo povsodi jednako dobro, ali kar je skoraj tisto, povsodi jednako slábo.

Pádarji in ranocelniki so se zavezali med seboj, da ne bo nihče ceneje stavil rožičev („schröpfen“), kakor kdo drugi, nihče ceneje puščal krvi. Če je poslal pádarski mojster svojega pomočnika h kakemu posvetnemu ali duhovskemu gospodu na kmete, smel je zdraviti samó tega in družega nikogar, razven če v ónem kraju ni bilo nobenega pádarja več. S tem so hoteli zabraniti, da bi jeden zaslužil vse, drugi pa nič. Svojemu somojstru vkljub bodisi iz nevoščljivosti, bodisi iz sovraštva ni smel

malo jim pa more skupnost dati. Bogatstvo postalo je važen gospodarski faktor. Veliki kapital je reservoir, iz katerega se polnijo cevi gospodarkega življenja.

Zgodovina avstrijskega gospodarstva poslednjih petnajstih let kaže nam, kakor jo ogledujemo z gotovih stališč, čudno pogorišče. Gospodarska kriza nenavadno razširjena in dolgo trajajoča tlačila je deželo. Industrija in obrt sta propadali, trgovina z inozemstvom se je manjšala in dobiček od podjetij manjšal se je leto za letom.

Ko je tako propadalo narodno gospodarstvo, ker je mnogim pretil pogin, smo pa dobivali vedno nove davke, stari so pa hitro naraščali.

Dohodki prebivalstva bili so vedno manjši, vedno težje bilo je pridobivanje, davki so pa vedno naraščali.

Veliki smotri državnega gospodarstva se ne dajo tajiti, a način, kako so se dobivala državna sredstva, imel je nekaj sitnega in mučnega.

Čast zahteva od finančnega ministra, da ima red v državnem gospodarstvu. Če bi ne bilo reda v državnem gospodarstvu, kako bi mogli pričakovati od državljanov, da bi posle svoje točno in pošteno izvajali. Vse kaže, da finančni minister pozna dolžnosti svoje in jih tudi izpolnjuje.

Vedno kaj novega izume fiskus, kako bode napolnil žepo državne. To je nek poseben, pa ne baš prijeten napredek, ki se kaže v dotičnih zadevah.

Noben zdravomisleči se zaradi tega ne bode pritoževal, da se pobirajo davki, kajti drugače bi država ne mogla pokrivati mnogih stroškov.

Opravičene so pa pritožbe, da davki neso enakomerno razdeljeni na prebivalstvo, da se pobira več odstotkov od dohodkov revnega prebivalstva nego od bogatinov. Sme se torej zahtevati, da bi se davki pravičnejše razdelili, da bi oni več plačeval, ki uživa več dobrot redne države nego drugi. Če bankir, ki biva v palači, plača 100 gld., obrtnik 40 gld., borzijanec pa še nobenega davka ne, to ni pravično.

Naš finančni minister je dne 19. januarja 1884 izustil besede, da je v Avstriji vsaj 1728 milijonov premakljivega kapitala, najbrž pa še dve milijardi, ki daje na leto 70, 80 da 100 milijonov dohodka in da se od tega kapitala ne plačuje nobenega davka. Da zakaj se pa ne obdači.

Res je narobe svet, če oni ne plačujejo davka, ki so z vednim zagotavljanjem svobode, enakosti sleparili narod, snovali razna sleparska podjetja, in tako prebivalstvo opeharili za milijone in milijone. V gmotnem boji za obstanek so se povzdignili mnogokrat ne baš pošteni elementi, ki neso bili izbirčni v sredstvih.

Govori se, da bi borza trpela, če bi se uvel borzni davek. To pa ni resnica. Le narodno gospodarstvo jelo bi procvetati, ako bi borzijanci donášali k davkom kolikor mogoče.

Ravno zaradi tega pa onemu delu borze, ki ima jedini pravico do obstanka, ne bode pretila nikaka nevarnost, če se primerno obdači, kajti s tem se bode le očistila borza raznih nepoštenih elementov. Prav narobe je svet, če se ondu ne pobira davek, kjer se z najmanjšim trudom dosejajo največji dobički, kjer se v malo letih pridobi pre-

moženje, kakeršno se ne pridobi s solidnim delom, s pridnostjo in varčnostjo cela pokolenja, dočim se drugod z ono strogostjo izterjava davek.

Vsak napad na borzo proglašajo za zločin na zdravem trgovskem razvoju zagovornik manšestva, vsak napad na zastopnike borznega viteštva za sramoto tega stoletja. Vsem, ki nečejo, da domovina pride pod absolutno vrhovno gospodstvo finančnih baronov, mora biti jasno, da treba proti napihujočemu se kapitalu iskati pomoči ondu, kjer se dati more. Nazadnje bi se prosti narod moral upreti gospodstvu zlate internacionale, če država ob pravem času ne prepreči popolno zmage mamonizma.

Borzni davek, potratni davek in osebni dohodninski davek dajo se prav lahko uvesti, le dobre volje je treba.

Odsek zbornice poslancev se baš sedaj posvetuje o uvedeni borznega davka, s kojim se je bavil, dobro videč neobdačeno bogatenje židov na borski, — naš poslanec, rajnki Obreza.

Odsek je dosedaj rešil že 12 paragrafov načrta. Odklonil je vse predlagane popravke in dostavke, tudi onega, da bi kupčije z državnimi papirji do 500 gld. bile proste davka, kateri dostavek se je stavil v interesu menjalnic. Kakor sa kaže, odsek ne more dopustiti, da bi se kaj premenil načrt.

Odsek, katerega je izvolila borzna kamora, je sklenil peticijo na zbornico poslancev, da bi se ne uvel borzni davek ali pa vsaj premeuil nekatere določbe načrta. Pred vsem opozarja odsek v peticiji na to, da se bode vsled obdačenja borze trgovina preselila le iz naše državne polovice na Ogersko, če se hkrati onostran Litve ne uvede borzni davek.

Francoskej zbornici predložil se je tudi načrt zakona ob obdačenju borzne trgovine. Določbe francoskega načrta so ostrejše nego določbe avstrijskega.

O uvedeni potratnega davka se je že mnogo govorilo in pisalo. Znano je, kaj se da navesti za ta davek, kaj pa proti njemu. Toliko je gotovo, da oni, ki lahko denar izdaja za nepotrebne stvari, lažje davek plačuje nego oni, ki mora se truditi, da z delom svojih rok preživi rodbino svojo. S tem pa ni rečeno, da naj ta davek nagiba koga k varčnosti, da bode si omišljjal le, kar je potrebno, kajti kaj bi bilo z državnimi dohodki, kaj z gospodarskim obratom, ko bi vsi državljanji omejili si, kolikor se da, troške svoje.

Potrata je že sama na sebi nekako obdačenje samega sebe v prid obnegega gospodarskega življenja, človeško in pravično je, da se revnim prizanaša ter se bogati bolj obdačijo, proti temu se ne da ugovarjati.

Ko so se podražile smodke, katere kadé manj in srednje premožni, pa tudi delavci, se tudi bogatinom lahko naloži potratni davek.

Obdačenje ekvipaž in konj, ki se imajo le za potrato, zadelo bi res le bogatina. Svojega kočijaža in kočijo ima le premožen mož. Konje za ježo, kjer se jaha le za zabavo, in konje za dirkanje ima le tisti, komur ni dosti ležeče, če ima nekaj stotin več ali manj stroškov.

Kdor ima več nego jednega možkega strežaja, dame za družbo, guvernante itd., gotovo lahko

plača davek od strežnikov. Tudi ves potratni sport se lahko obdači.

Davek od zapuščin se ima drugače urediti. Dedno pravo je bistveni pogoj lastninskega prava in se torej ravno tako ne sme kratiti, kakor lastninsko pravo. Davek od dedščin pa dokazuje, da državi tudi nekaj gre, kadar se lastnina menja. Obdačenji zapuščin bi se lahko progresivno uredilo. To pa ne tako, kakor je sedaj, da posredni dediči več plačajo nego neposredni, temveč naj bi se ravnalo po velikosti premoženja. Od večjega premoženja naj bil bi odstotek tudi višji.

Donesek davka od zapuščin bi se pa vender ne smel porabiti za tekoče državne davke, kajti z njim naj bi se ustanovil temelj za nekako poroštvono sistemo v družbi. Državljanji, kateri od življenja nemajo družega kakor delo, naj bi dobili zagotovilo, da se bodo varovali pred skrajno bedo, kadar delati ne bodo mogli. Izračunili so, če bi se državi v slučajih, kjer ni direktnih dedičev, moral plačati nek del, da bi se kmalu iz tega nabral zadosten zaklad za tiste, ki več delati ne morejo. Če se to neče storiti iz proste radodarnosti, doseči se mora s strogostjo postav. Tudi fidejkomisom bi se ne smelo prizanesti.

Razlika ni opravičena, katero dela predsodek mej novo pridobljenimi bogatini in mej skozi stoletja pridobljenim poroštvom. Nositelji aristokratskih imen imajo isto dolžnost proti človeškej družbi, kakor oni, ki so plemstvo pridobili si z milijoni. Baš nositelji starih in slavnihi imen morali bi pomisliti, da bi njihov vzgled lahko našel posnemalcev.

O osebem dohodninskem davku se je že mnogokrat posvetovalo, pa se je ta stvar zopet pustila v nemar iz uzrokov, ki niso nobeni uzroki, samo zategadel, ker tak davek kapitalistom ne ugaja. Mari je kak pravičnejši davek nego bi bil ta? Nepremožen, ki zasluži 300 gld., čuti huje, če plača 2 do 5 gld. nego oni, ki zasluži 6000 gld., ako plača 20krat 5 gld., in milijonar prav nič ne čuti, če plača 200krat 5 gld.

Zakaj se ni poskusilo izravnati ta nasprotja? vpraša mož iz srednjega stanu, katerega bi osrečilo par stotin goldinarjev. V našem zlatem stoletju pet ali šest milijonov, da celo deset ali več milijonov preveč ne pomenijo, ker ne nakladajo nobene dolžnosti do večje darežljivosti, če je z njimi le za jedno rodbino skrbeti. Tudi v našem stoletju milijonar lahko dobrega stori, pa mu še dovolj ostane. Tako zlat pa sedanji vek tudi ni, da bi se milijonar mogel izgovarjati, da mora skrbeti za rodbino, in bi se s tem odtegnil vsem dolžnostim proti človeškej družbi.

Naloga države bode, da preveč ne oklada srednjega stanu z davki. Njeni lastni interes je, da ohrani srednji stan v takej moči, da bode mogel živeti rodbino svojo.

Treba bode nazadnje temeljitih davčnih reform!

O produktivnem tovarištvu.

I.

Združenje tovarišev v skupno izvrševanje dela in jednako razdelitev prislužka mej sodruge ki so deležniki produktivnega podjetja je v preteklih letih najboljše pospeševal nemški učenjak znani Schulze-

noben pádarski mojster zakuriti kopéli razven, če je bilo obema na tem ležeče, zlasti se to ni smelo prigoditi kak praznik. Kdor se je proti temu pregrešil, plačal je jeden tolar kazni.

Strogo je bilo prepovedano bolnike odgovarjati; bolnik naj je poklical tistega pádarja ali ranočelnika, do katerega je imel največ zaupanja; drug družemu prestrezati jih, se je vsakdo skrbno varoval, ako ni hotel zapasti kazni. Noben rokodelc ni smel narediti nenavadne délavnice, to se pravi najbrž različne od drugih, da ne bi obračal preveč pozornosti ná-se. Postaviti je tudi ni smel na kakšen neprilichen kraj, kjer bi ga morebiti ne bilo lahko mogoče nadzorovati.

Da so koga iz zádruge potisnili ali vsaj potisniti hoteli, zadostovali so mojstrom časih prav malenkostni uzroki. Leta 1608. so tožili čevljarji nekoga Matija Žlebnika ter zahtevali, naj ga izbacejo iz zádruge. Ta mož je bil najmlajši mojster, torej človek, ki je bil starejšim pravi sluga. O neki priliki so ga poslali po bokal vina k nekemu Vodopivcu ter mu dali 14 krajcarjev; a Žlebnik je šel drugam pónje, kjer ga je dobil za 12 krajcarjev.

Mojstri so bili zaradi te goljufije vsi na nogah ter obsodili Žlebnika v kazen šest funtov voska za Šenklaško cerkev. Vrh tega pak so ga pri magistratu zatožili in zahtevali, naj se mu rokodelstvo prepové, zlasti ker so imeli še nekoliko drugih pritožeb proti njemu. Njegov brat se je namreč izučil pri njem, a Žlebnik ga vkljub temu ni hotel napraviti pomočnika. Dalje ga je razžalil neki mlinar. Po tedanjih nazorih bi se moral Žlebnik opravičiti, to je izkazati, da ni res, česar ga je mlinar natolceval in ne mirovati prej, da ne bi prebil mlinar zaslužene kazni. To so mu svetovali tudi nekateri njegovih prijateljev, ali Žlebnik jih ni poslušal. Vsled vsega tega so ga čevljarji izbacnili iz svoje zádruge in prosili magistrat, naj bi mu prepovedal na trgu prodajati čevlje.

Magistrat je bil nekoliko milejši, kakor mojstri ter svetoval v svojem odloku Žlebniku samó, naj se véde spodobno ter plača naloženo mu kazen. Da se bo pa spominjal, da je postopal tako, kakor ne bi bil smel, zaprli so ga za osem dnij v stolp in mu zagrozili, da mu bodo vzeli mestno pravico o prvi priliki, ko se bo čulo zopet káj napačnega o njem.

Celó dostikrat so nastali prepiri med rokodelci, ker je ta ali óni prodajal blagó, ki ga ni sam zdelal ali sicer ni spadalo v njegovo rokodelstvo.

Brez tacih prepirov ni minúlo niti jedno leto. Leta 1594. pritožili so se vrvárji, da jim sezajo jermenárji v njihove pravice, da prodajajo o sejmeh vrvi. Leta 1605. tožili so tkalci trgovce, da prinašajo v mesto platnene mizne prtove in robce ter jim delajo s tem škodo; kajti prte in robce izdelovati in prodajati imajo samó oni pravico. Leta 1667. uprli so se ostrogárji („Sporrer“) proti jermenárjem in železnárjem („Eisengeschmeidler“), da prodajajo puške, konjska česála (štrigelne) in brzde. Zlasti obilokrat so se ponavljale tožbe zaradi mojstrov-skaze. Leta 1609. n. pr. so zaprli nekoga krakovskega krojáča, torej človeka, ki ni pripadal pod mestno, ampak pod gosposko Nemške Komende. Nemški oskrbnik se je potegnil prav gorko zánj, vkljub temu je magistrat odločil, da se mora z mestnimi krojáči pobotati, ker je vsprejemal dela seveda proti nižji ceni tudi za mestne ljuði. Mojstre-skaze so trpeli le v vaséh, oddajenih od

Delitsch. Po njegovem navodu osnovala so se ne le na Nemškem marveč tudi v Avstriji, poleg podpornih društev, mnogoštevilne produktivne asocijacije. Večina deležnikov bila je pomočniškega stanu; mej tem ko so samostalni obrtni mojstri le v redkih slučajih osnovali društvo v skupno pravaže nje. Do leta 1873. v Avstriji nismo imeli niti zakona, ki bi vreljal pravila tacih tovarištev — in še le omenjeno leto, ko je bilo na podlagi društvene postave ustanovljenih vže mnogo produktivnih zadrug; sklenila se je postava o pridobivnih in gospodarskih zadrugah, vredujoč pravno razmerje mej tovarištvu z omejenim in neomejenim poroštvom.

Omenjena postava imela bi odpomoči nujni potrebi, kajti zadrugarstvo razvijalo se je kaj hitro; a zgodilo se je ravno drugače, nego je bilo pričakovati. Od istih let naprej datira poraz in prenehanje produktivnih zadrug ustanovljenih po delavcih, tudi denarne zadruge od istega časa niso posebno vspevale, in dovelj je ostalo, če so se do danes vzdrževale ona tovarištva, ki so bila vstanovljena pred sklenitvijo omenjene postave.

V sedanjem času, ko se je od raznih strani pričelo nasvete staviti, kako bi se opomoglo hirajoči mali obrtniji, slišimo v novič nasvete za vstanovljenje društev v skupno izvršitev dela ali skupno produkcijo.

Malemu obrtništvu kaže se od neke strani, ki se novemu obrtnemu redu le na videz ne upira, da jedina pomoč za istega obstoji v združenju za skupno izdelovanje. Posamezen obrtnik ne more tekrovati s tovarnami in kapitalskimi podjetji; združenje vseh malih obrtnikov naj bi tedaj povekšalo njih konkurenčne sile in jih zjednačilo z velikim kapitalom.

Kakor je nekda veljalo geslo, da produktivno tovarištvo omogoči delavcu polni dohodek njegovega dela. isto tako se po geslu združitve v produktivna društva danes malim obrtnikom dokazuje brezkoristje vsega drugačnega prizadevanja.

Prvo geslo imelo je kratke noge. Od vseh produktivnih društev, ki so se snovala o času „gospodarskega razcvitja“ v Avstriji, ni danes ne duha ne sluha. Srečo, katero je marsikdo v tovarištvu iskal, našel je pozneje v lastnih prsih in z dozdevnim čistim dohodkom izvršenega dela bilo je večinoma tudi tako, da si je mnogokdo praskal svojo glavo, ker je izgubil težko prisluženi prihranek prejšnjih dni v osrečevalnem tovarištvu.

Ne da se sicer tajiti, da je v združenju moč in mi, ki sami priporočamo jedinstvo mej sodrugi, te resnice ne moremo tajiti. A odločno trdimo, da, če bi se posamezni obrtni strokovi zjediniili le v namen, da tekmujejo o proizvodstvu gledé nizkih cen s tovarnami in s kapitalisti, potem bila jim je tudi zadnja ura. V konkurenci ne poznamo nobene meje in kdo bode zadrževal po združenih obrtnikih v sotesko pognane kapitaliste, da se isti sami ne bi združili v še silnejšo zvezo proti združenemu malemu obrtu?

Ni pa samo ta pomislek, ki govori proti omenjenim nasvetom, temveč še jeden drugi ne manj važen uzrok. Z pričetkom skupne obrtnije neha se samostojnost posameznika, in če bi bilo stališče slehernega deležnika še tako bliščeče, postane on

mesta, kjer se ni bilo bati, da bi jim delali škodo, ali iz očij jih vendar niso pustili nikdar.

Proti koncu minulega stoletja oglašili so se n. pr. barvarji, da prevzemajo drugi rokodelci za barvanje žamet, svilo in platnene reči. Gosposka jim je priskočila na pomoč ter jim branila njihove privilegije.

Ljudi, ki so hoteli uvesti kako novo, v Ljubljani doslej še nepoznano rokodelstvo, odrivali so mojstri na vse žile, zlasti se je to godilo proti koncu minulega stoletja. V prejšnjih časih tega ni bilo treba, ker se pač ni prigodilo, da bi bil spravlil kdo kaj novega na dan. Drugače pak je bilo v minulem stoletju. Leta 1794. je želel neki Gerber, ki je dejal, da bi odprl rad tiskarno za „cic“ in platno, naj ga vsprejmo barvarji v zadrugo. Ta stroka barvarije je bila takrat v Ljubljani še nepoznana. A barvarji mu niso hoteli prodati barv, s tujega jih pa ni smel naročati, ker so si ljubljanski barvarji delali barve sami in to, kakor so djali, odkar svet pomni. Na to skrivnost jim je dal cesar privilegij. Gerber torej ni mogel stopiti v zadrugo, toda mož

vendar le priprosti pomočnik v skupnem podjetju in samostalnemu obrtnemu stanu bi bil konec!

Take ideje se na polovičarski strinjajo z državo, urejeno po socijalističnih načelih; in nerazumljivo nam je pospeševanje taistih po časnikih in veljakih, kojih vedna skrb je braniti obstoječi socijalni red.

Delajo li tako iz sovraštva do samostojnega obrtništva ali pa iz nevednosti, o tem spregovorimo v drugem članku.

Dopisi.

Iz Ljubljane. Tukajšne čevljarje in jermenarje povabil je dne 11. novembra provizorični predstojnik čevljarske zadruge v Ljubljani g. Žitnik v razgovor zaradi dobave eraričnega dela na povabilo Dunajskih zadrug. Sklenila se je udeležba pri proizvodnji, ter se je v tem smislu poročalo na Dunaj. V odgovor došel je zadrugi čevljarjev naslednji dopis:

Slavna zadruga čevljarjev

v Ljubljani.

Iz Vašega cenjenega dopisa z dne 12. novembra 1888. vidimo, da se zanimete za stvar, in Vam moremo na prvo Vaše vprašanje odgovoriti, da se je jedni tukajšnji bančni zavod izrekel, da je pripravljen, če se uresniči podjetje, je pod ugodnimi pogoji financovati.

Ti pogoji bodo se v sejah, ki se bodo, natančneje pretresli in bodo Vam zapisnik o tem poslali, iz katerih bodete razvideli odgovore na Vaša daljša vprašanja.

Kaj Vam je dalje storiti, posnemate lahko iz tega, da so skoro vse zadruge provincijalnih stolic zagotovile udeležitev in podporo svojo.

Da bodete vedeli, kako da je Vam odgovoriti glavno vprašanje, naznanjamo Vam, da ne gre za mala zalaganja arzenala, temveč za zalaganje vse stoječe vojske.

Za centralo zjedinenih zadrug jermenarjev, sedlarjev, čevljarjev in torbarjev na Dunaji se znanujejo z velespoštvanjem

Lovrenc Bachzelt,
predsednik jermenarjev.

Josip Bitza,
predsednik čevljarjev.

Josip Schwanzar,
predsednik sedlarjev.

Mat. Thurý
predsednik torbarjev.

Iz Loža. Prejel sem 5 pol prošnje na cesarja dne 4. septembra t. l., in potem skrbel sem na vse prizadevanje, kolikor le bilo mogoče, a žalibog, lahko bi bilo vseh 5 pol podpisanih, ko bi tukajšnji rokodelci kaj živahnosti do svojega, oziroma svojih obrtov imeli.

V našo zadrugo spadajo rokodelci vseh vrst, izvimši mesarji in krčmarji. Ti imajo svoje zadruge in njih načelniki se ne trudijo kaj posebno za zboljšanje obrtnega reda, kakor tudi obrtovalci ne. Misel prevlada, če bodo že kaj napravili, in kakor bodo oni, tako bom pa tudi jaz, ako zadobijo kaj pravic, saj jih bom jaz tako užival kakor oni, ki se zanje veliko prizadevajo in trudijo.

In skoro res je tako, ali s kolikim zljajšanjem bi se ložje napravil boljši red, ko bi vsi rokodelci na jedno skupnost napeljevali in jo podpirali

Obžalovanja vredno je posebno na kmetih rokodelstvo, in to vidi se že po tukaj priloženih polah. Lož je malo mestice, kjer se deloma vsi pečamo tudi s svojim kmetijstvom, ker s samim rokodelstvom nikakor ne bi mogli preživeti sebe in družine svoje, in vendar je priloženo prošnje 24 obrtovalcev podpisalo.

Za drugo polo naprosil sem starejšino tukajšne zadruge g. Andreja Sežona, čevljarja v Staremtrgu, da je v ono županijo spadajoče rokodelce seznanil z njo, in da so svoja imena na nje podpisali, a bilo bi jih lahko nad 40 podpisov mesto 15.

se ni dal tako hitro ugnati v kozji róg. Pri shodu barvarjev, ki so ga sklicali v ta namen, očital jim je Gerber, da nekaterih barv še ne poznajo ne, kajti ni se še slišalo, da bi bil barval kakšen ljubljanski barvar kdaj škerlatasto ali rožasto rudeče, tudi nikdar ne „chamois“. To je bila istina, ali barvarski mojstri so si pomagali iz zadrege, češ, da ljubljansko občinstvo ni še nikdar rado povpraševalo po tem. A naj bi bilo tudi potrebno uvesti take barve, Gerber le ne more postati barvar, in sicer zaradi „monge“ ne. „Monga“ je bila privilegovano barvarsko orodje, ki ga ni smelo rabiti nobeno drugo rokodelstvo. Če more tiskati brez „monge“, delali mu ne bodo nobenih težav, „monge“ mu pa ne dadó nikakor. Gerberju ni pomagalo nič, da je ugovarjal češ, povsod drugod po svetu prinašajo platnarji-tiskarji svoje blagó barvarjem „móngat“, storil bo to tudi on. A barvarji so dejali, da njegovega blagá ne bodo jemali.

Da pa ne bo mislil, češ, nagajajo mi zgolj iz hudomušnosti, zato mu dovolijo, naj si omisli holandsko „móngo“, barvarske mu pak ne morejo nikakor dovoliti. Gerber bi bil to rad storil, ali ho-

Tretjo polo poslal sem g. Franu Lenarčcu, krojaču, v Novo vas na Bloke, on je starejšina v zadrugi, in sem dobil od njega 7 podpisanih rokodelcev.

Lahko se iz tega razvidi grozna nebriznost našega stanu, in kako mala skrb je mnogim za občni blagor našega rokodelstva.

Zatorej prosim slavno „Obrtno društvo“, naj tukaj priloženo majhno število podpisov blagohotno prevzame z zagotovitvijo, da ostanem vedno z vami, ker spoznam, da vaše prizadevanje za zboljšanje obrtnega reda je zelo potreba. J. L.

Domače in razne stvari.

(Otvorenje Rudolfinuma) vršilo se bodo dne 2. decembra. Kakor čujemo, bode o tej priliki viditi tudi mala razstava umetnih obrtij. Če bode to res, sicer ne vemo, a zagotavlja se nam od verodostojne strani, da se stvar pod roko pripravlja le interesu par firm, ker se drugim, katerih obrti se smejo umetnim prištevati ni ničesa zaradi udeležbe ali razstavljenja naznilo. Mi temu družega nimamo dostaviti, kakor da rečemo: Pri nas je vse mogoče! Vederemo!

(Pravda mizarjev proti tovarni.) Po tukajšnih listih je bilo čitati, da bode mestni magistrat ljubljanski zapečatil mizarško delavnico v Töniesovej tovarni, ker je, kakor smo že v predzadnjem listu poročali deželna vlada zavrgla pritožbo g. Töniesea in potrdila razsodbo mestnega magistrata. — Kakor se nam pa poroča, ni bilo v tovarni dosedaj nikakega pečatenja, kdor naše razmere pozna, take eneržije tudi pričakoval ni. Posledica cele stvari je nekda taka, da vodi mizarško obrt v tovarni sedaj mizarški mojster H. pod svojim imenom. Namerava se pa prijazno pobotanje mej mizarji in g. Töniesom, — s kojim korakom se pa nekda ne strinjajo vsi mizarji, ki so pritožbo uložili.

(Prošnja na cesarja) Iz Loža prejelo je „Kranjsko obrtno društvo“ po zadrugnem predstojniku g. Lavriča nabrane podpise. Kako težavni je posel zadrugnega predstojnika na deželi, kjer naši rokodelci brez stanovske zavednosti v nemar puščajo svoje interese, kaže nam denašnji dopis. Ostale zadruge, ki so prejele pole v podpis, prosimo, da jih prej ko mogoče vrnejo, ker jih Dunajski odbor že potrebuje. Do pričetka t. m. poslalo se je odboru že okoli 100.000 podpisov.

(Urarska zadruga v Ljubljani.) Pretekli teden bilo je na rotovži prvo zborovanje ljubljanskih urarjev za ustanova zadruge. Provizoričnim predstojnikom volil se je g. N. Radholzer in njega namestnikom g. J. Geba.

(Čevljarske zadruge pravila) ležijo pri vladi že nad pol leta, ne da bi se potrdila ali pa vrnila.

(Pravila mojsterske bolnišne blagajne) poslale so se na Dunaj po tukajšni deželni vladi, — in jih odbor dosedaj ni še nazaj dobil. Toľiko v odgovor na mnoga povpraševanja, kaj je z društvom.

(Jávna dražba pogorelega deželnega gledališča) oziroma prostora bode dne 5. decembra pri tukajšni deželni sodnji. Izključna cena je 20.000 gld. Za prostor novega gledališča je več nasvetov, a dosedaj še ni določen.

(Naročnike po deželi,) ki nam naročnine še niso plačali prosimo, da to store v teku prihodnjega meseca; ali pa da vrnejo list, da jih ne bomo prištevali več mej naročnike.

(Postavni načrt o urejenju stavbenih obrtij), ki je že toľiko let v delu, pride, kakor čujemo, v tem zasedanji za gotovo pred državni zbor. Urejenje stavbenih obrtij je silno važna zadeva za razne male obrtnike; nasprotstvo mej principom pa je velikansko. Mej tem ko jeden in to najuplivnejši del zahteva, da naj ima stavbeni mojster pravico na lastno roko t. j. s svojimi delavci izvršiti vse potrebna rokodelstva; zahteva drugi,

landska „mónga“ je stala 800 gld., toľiko denarja pak ni imel in moral je odjenjati.

Toda tudi ljubljansko občinstvo je pričelo proti koncu minulega stoletja pritiskati rokodelce k napredku, kar dokazuje magistratna tožba „da je pričelo dobivati občinstvo predsodke za tuje zdelke.“ Temu je pripisovati, tožili so mestni očetje, da se poprodá v Ljubljani toľiko dunajskih čevljev. Sicer niso trdnejši od ljubljanskih, a ljudje jih kupujejo samó zato, ker so dunajski. Če bi prišlo tudi deset dunajskih čevljárjev v Ljubljano, naročevali si bodo ljubljancanje čevlje vender le z Dunaja, dunajske čevljárje pa bi doletelo očitiranje, da delajo slabe čevlje.

Iz teh vrstic se pač vidi, da so prišli domači rokodelci v slabo ime, ker so ostali starokopitneži ter se niso ozirali na to, da svet drugod napreduje. Konkurenca je bila vedno živahnjša in odprlo se je tudi v Ljubljani rokodelstvu prostejšje gibanje, približal se je tudi rokodelcem čas, v katerem so jadikovali trgovcem jednako, da ne morejo več shajati.

(Dalje prih.)

da se more tudi pri stavbah delo izvrševati le po mojstrih različnih rokodelstev. — Sedaj bi bil čas, da naši stavbeni obrtniki izrazijo svoje mnenje in poučijo naše poslance o svojih željah, katere jim dosedaj niso znane. Mi menimo, da bi bilo to bolj potrebno, nego marsikaj drugega, o čemer pa raje molčimo, da zopet koga ne spravimo iz ravnotežja!

(Mesarske zadruga odbor) imel je zadnji nedeljo jako dobro obiskano sejo, v kateri je prvokrat predsedoval novi načelnik gospod Janez Kopač, mesarski mojster v Ljubljani. Sklenilo se je po nasvetu podpredsednika g. Slovše, da se obrne do mestnega magistrata, kot prve obrtne instance in zahteva, da se pristopnina strogo izterja še od malih mesarjev, ki še niso plačali. Sklenilo se je dalje, da se malih mesarjev prodajalni prostori v šolskem drevoredu uredi. Vsak dobi številko po vrsti, tudi svoje ime, katero ima obesiti na svoj „štant“, tako da bode občinstvo vedelo, pri kom je kupilo dobro ali slabo meso. Tudi je odbor sklenil, da se ima ta sklep jako strogo izvrševati, da se varuje odčinstvo preslepljenja in da ne bode kupovalo nezdravega mesa, ki se, žalibog, le še v preobilni množini po tihotapeih utihotaplja v mesto. Treba je le, da se občinstvo tacih sleparjev izogiblje, kmalu jih bode konec in jedlo se bode zdravo meso v mestu Ljubljanskem. „Sl. N.“

— Prva avstrijska hranilnica na Dunaji sklenila je povodom 40letnice odločiti obresti od 300.000 gld. za podporo tistih članov bolnišnih blagajnic ki bodo ustanovljene na podlagi § 11. postave od 30. marca l. 1888. na Nižjem Avstrijskem, kateri zgubijo po celoletni bolezni pravico do nadaljne podpore; in v podporo tacih, ki zaradi bolehnosti in starosti obnemorejo in katerih blagajna podpirati ne more. Dotične obresti, ki znašajo na leto 12.000 gld. izročevale se bodo v zgoraj omenjene namene, kot letna subvencija občni delavski bolnišni blagajnici na Dunaji proti pogoju, da to društvo popravi svoja pravila v zmislu postavnih določeb za bolnišne zavarovalnice.

— Zavarovanje delavcev. Poročali smo že, da so priprave za upeljavo zavarovanja pomočnikov proti nezgodam dogotovljene. Vsled postave od 30. marca l. 1888. vpeljalo se pa bode tudi obligatorično zavarovanje proti bolezni, z ustanovo okrajnih bolnišnih blagajin. Ministerstvo pozvalo je deželno vlado, da ji predloži načrt za organizacijo teh blagajin do 1. novembra. Z odlokom od 29. oktobra je ministerstvo zaukazalo, da se imajo po okrajnih glavarstvih, po zaslišanji delodajalcev in tistih oseb, ki se imajo zavarovati, napraviti pravila, za kojih potrjenje je določen zadnji obrok koncem februarja 1889. Uživotarenje teh blagajin zgoditi se more v mesecih marc in april p. l. in se ima po političnih oblastih preskrbeti, da delodajalci naznanijo vse osebe, ki po postavi spadajo v take društva. Pričakuje se, da do 1. maja 1889 vse bolnišne blagajne v Avstriji pričnejo svoje delovanje, kajti potem bode še le mogoče, da stopijo določbe o zavarovanju proti nezgodam v veljavo, ker morajo za podporo ponesrečenih po postavi skozi štiri tedne skrbeti bolnišne blagajne.

— Bolnišna blagajna čevljarjev na Dunaji stopila bode s 1. januarjem p. l. v življenje in je osnovana na podlagi nove postave. Izplače-

vala bode bolnikom skozi 40 tednov po 5 gld. in delavskim ženam o porodu skozi 4 tedne tudi po 5 gld.

— Postava o preskrbovanju starih in invalidih na Nemškem, katero smo v našem listu že omenili je v nemškem državnem zboru predložena. S tem naredila je nemška država najdaljni korak v socialno-humanitarnem zakonodajstvu.

— Nezgode in ponesrečenje delavcev. V preteklem mesecu zgodilo se je po premogokopih zopet obilo nesreč, ki vse dokazujejo veliko riziko delavcev za boro plačo, in potrebo zavarovanja!

— Proti krakelu. Na Dunaji vgnezdila se je mej obrtniki kakor mej delavci navada, da pri raznih zborovanjih poskuša manjšina, ali sploh majhna kopicica nasprotnikov prepričati razgovor ali sklepanje o kaki stvari s hrupom, upitjem, da ne preostaja predsedniku ali pa vladnemu komisarju druge pomoči, nego zaključitev zborovanja, predno se je rešil dnevni red. — Policijski predsednik dunajski izdal je zaradi tega naredbo, ki ima omogočiti znanprej mirno zborovanje in prepričati, da se tuji elementi neposredno ne bodo mogli vtikati v debato. Stvar je potrebna, a vsekako je žalostno videti, da bode odslej policija skrbeti morala zato, da v prostem zborovanju vsakdo lahko izraža svoje mnenje, ne da bi ga kdo s hrupom in krakelom na tej vsakemu državljanu zajamčeni pravici siloma zadrževal.

— Na Krškem bilo je pretekli mesec prvo zborovanje zadruga rokodelskih, prostih in koncesionovanih obrtnij krškega sodniškega okraja. Načelnik zadruga je g. Anton Jugovic pekovski mojster v Krškem.

— Salomonska razsodba. Koroška kupčijska in obrtnijska zbornica odgovorila je na vprašanje, ali bi se izdelovanje kós uvrstilo mej rokodelske obrti, da se ta obrt ne more prištevati mej rokodelstvo.

— Novi vojaški zakon sprejet bode v državni zbornici najbrž brez vsake premembe po vladnih predlogih.

— Za posojilnice. Finančni minister odgovoril je na interpelacijo poslanca Wrabca v zadevi obdačenja istih posojilnic, ki sprejemajo nedeležniki kot poroke za dana posojila, sledeče:

Olajšave davkov za posojilnice omejene so na postavni pogoj; da ta društva svoje poslovanje po pravilih omejuje le na lastne deležnike ali ude. Istotako smejo se posojila dajati le lastnim udom. Zaradi dvombe opozorile so se pa podrejene oblasti z odlokom od 15. oktobra 1888 na razliko mej istinitimi poroki v smislu § 1346 d. z. in mej sodolžniki v smislu § 1347. V omenjenem odloku pojasnilo se je, da vsprejem poroka kot zasilnega dolžnika po § 1346 ne pomeni raztezanje družtvenega delokroga na neude; kakor se to tudi ne zgodi če sprejema društvo kako drugače jamstvo ali zastavo za dano posojilo. Zategadelj se posojilnicam ne sme kratiti po postavi jim zajamčene olajšitve od davkov. Drugače pa je, ako društvo sprejema sodolžnike v smislu § 1347 m. p. in v tem slučaju zgubi pravico na postavne olajšitve.

— Protižidovska stranka na Dunaji se je uže toliko okrepčala, da prične z novim letom izdajati velik dnevnik pod imenom „Deutsche Volkszeitung“, ki bode židovom, kojih je na Dunaji uže

150.000, in njih pajdašem delal gotovo več preglavic, kakor dosedajni majhni protisemitski lističi.

— „Episteln gegen die allgemeine Verjudung“ (Aarau 1885) kažejo, kako so židovi v Ogerskej množe. Po zadnjem številjenji je na Ogerskem 624.680 židov, v sami Budimpešti jih je več, nego jih je bilo pred sto leti na vsem Ogerskem. Oni izkoristujejo Ogerske naravno bogastvo na svojo korist, tako da je ljudstvo obubožalo in se mora izseljevati. Pred leti izseljevalo se je 600—700 ljudi na leto, sedaj se pa samo čez Hamburg vsako leto izseli 7000 ogerskih podanikov. Peštanski profesor je javno predaval, da bode po njegovem prepričanju, ako se ne ukrenejo stroga protivna sredstva, v kacic petdesetih letih vsa Ogerska v židovskih rokah, domačini pa židovski slugi. Učilišča madjarska prenapolnjena so dece židovske; v Budimpeštanskih gimnazijah je 67% židovske mladine, na medicinski fakulteti pa celo 72%. Obrt je tudi vsa v židovskih rokah. Vlada madjarska brati se z židovskimi kapitalisti in izročila jim je ne samo Ogersko, ampak tudi Hrvatsko in Slavonijo, ki je sedaj pod pritiskom židovskim v doslovnem pomenu besede.“

— Smrt na kazn odpravljena je po novem kazenskem zakonu, ki se je po mnogoletnih posvetovanjih pretekle dni sklenil, po celej Italiji.

— Vladarske plače. „Kölnische Zeitung“ začela je poganjati se za to, da bi se plača cesarja Viljemu II. povišala. „Frankfurter Zeitung“ pa je začela pisati v nasprotnem zmislu ter v ta namen priobčila izkaz vsot, ki se leto za letom dovoljujejo vladarjem nastopnih držav. Po tem izkazu ima vladar na leto: Na Francoskem 1.200.000 frankov, na Španskem 13.250.000, v Italiji 18.662.500, na Angleškem 22.992.000, v Avstro-Ogerski 20.062.500, v Rusiji 44.170.000, v Nemčiji 52.900.352 frankov.

Ravno pri sklepu lista smo zvedeli, da so pravila mojsterske bolnišne blagajne odobrene od c. kr. ministerstva došle na sl. deželno vlado in bodejo v kratkem provizoričnemu odboru izročene.

Naznanila in premembe obrtnij v Ljubljani.

od 24. oktobra do 23. novembra 1888.

(po uradnem zapisniku).

Dobili so pravico za:

a) rokodelske obrtije.

Jakob Huber. Dunajska cesta 29., mizarstvo.

b) Proste obrtije:

Jurij Ravnihrib. Slonove ulice 38., prodaja narejene obutve.

c) koncesionovane obrtije:

Ana Semič. Na Bregu 14., kuhanja jedil.

Julij Susteršič. Kurja vas 4., prodaja opojnih žganih pijač na drobno.

Franc Furjan, Kurja vas 5., gostilna.

Obrtnijska pomočna družba,

vnknižena z omejenim poroštvom

v Ljubljani,

ima pisarno v svoji družbeni hiši št. 8,

Židovske ulice v I. nadstropji,

sprejema ter izplačuje vplačevanja vsak dan od 8. do 10. ure dopoldne in od 4. do 6. ure popoldne razun nedelj in praznikov.

„Obrtnik“

brošurana letnika 1883 in 1884 po 60 kr. letnik in

Poročilo o obrtniškem shodu na Dnnaju l. 1884.

po 15 kr. s poštnino vred dobi se pri

Upravištvu „Obrtnika“.

Preširnov trg št. 3. Ljubljana.

ILUSTROVAN NARODNI KOLEDAR

za leto 1889.

Uredil, izdal in založil Dragotin Hribar.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ in v bukvarni J. Giottini-jevi v Ljubljani. — Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

Vsebina: Popolen kalendarij, koledar, kateremu so pridejana tudi slovanska imena, in cerkveni koledar. Nadalje: Genealogija cesarske hiše. Sedanjí vladarji evropski. Splošne določbe c. kr. pošte. Brzojavni cenik. Lestvica za pristojbine kolekov. Sejmi na Kranjskem. — Zabavni del: Stiridesetletnica vladanja cesarja Frana Josipa I. Naši zaslužni možje. Božja pota Slovencev. Na sveti večer. Smešnice. — Naznanila.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

prporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.